

Fábián Irma:
KÖZGYŰLÉSÜNK ÉS A PÓSA-ÜNNEP

Második eset, hogy egyesületünk vidéken tartott közgyűlést s első eset, hogy poétát a kisdednevelők ünnepeltek.

Oly fényesen, oly szépen sikerült minden, mint amilyen szívesen mentünk az Alföld nagy magyar városába, s mint amilyen szeretettel emlegetjük *Pósa* Lajost, a mi költőnket.

Hát igen, mi büszkéek vagyunk *Pósa* Lajosra, de *Pósa* Lajos meg – amint mondta – büszke mireánk, kisdednevelőkre. Mert mi vagyunk az ő szárnyai. Mi megértettük, megszerettük őt s kunyhóba és palotába elterjesztettük tősgyökeres nemzeti verseit. Mindenütt ott van, mindenütt csicsereg, mindenütt buzdít, hevít, erősít és nevel *Pósa* bácsi, mert a kisdedek nevelői értik és átérzik s híven teljesítik kötelességeiket.

Közgyűlésünkön *Pósát* ünnepeltük s ez az ünnep az öntudatos, a szeretettel teljes, a hivatásának élő magyar kisdedóvónők tekintélyes karát mutatta be. Olyanok voltunk, mint aminőknek lennünk kell! Legyünk is mindig öntudatosak; szeressük hévvel a gyermeket; éljünk hivatásunknak s akkor erkölcsi és anyagi téren célt érünk!

*

Dr. *Hagara* Viktor lelkes elnökünk, Bereg vármegye főispánjának a vezetése alatt, ki számos nagyfontosságú és messze kiható munkássága mellett is oly sok jóakarattal és teljes sikerrel vezeti a kisdedóvók ügyeit, folyó hó április 14. és 15. napjain folyt le közgyűlésünk Szegeden. Teljes megelégedéssel tértünk haza, mert az eredmény minden tekintetben fényes, mint az várható is volt. Hisz áldozatokat és fáradságot nem kímélve készítette elő a „Szegedi Kisdedóvó Jótékony Nőegylet” a közgyűlést.

Különösen pedig az ügybuzgó főrendezőik: maga az elnöknő, *Polgár* Lászlóné, *Kemény* Nándorné választmányi tag és *Szmollény* Nándor titkár fejtették ki a legerélyesebb munkásságot; időt és fáradságot nem kímélve, személyesen jelentek mindenütt, hogy az elrendezés minél tökéletesebb legyen. Szóval, nemcsak erkölcsi és anyagi támogatásban részesítette a nőegylet ügyünket, de egészen a magáévá is tette; ott munkálkodtak szívvel-lélekkel a szegedi derék óvónők is, élükön a magyar alaki munka megteremtőjével, *Székelly* Gábornéval.

Önmagukhoz maradtak következetesek Szeged városának az igazi „magyar nő” elnevezésre oly méltó hölgyei ez újabb szép munkájuk keresztülvitelénél; azok a szegedi hölgyek, akik hosszú ötven év előtt tették magukévá a kisdedóvás eszméit: méltó utódokra találtak a jótékony nőegylet mostani derék vezetőiben és tagjaiban, akik lankadatlanul dolgoznak a „magyar hölgy”-höz igazán „méltó” munkakörben.

Az egyesület előkészületeit buzgón támogatta a szegedi sajtó, mely már napokkal ezelőtt foglalkozott a közgyűléssel s ebből kifolyólag a „Kisdednevelők Országos Egyesületének” múltjával és munkásságával.

A kisdedóvás nagyfontosságának mind szélesebb körben való elismerését és elterjedését bizonyítja az a szívélyes, lelkes fogadtatás, amellyel a szegedi társadalom a lánglelkű, lángszavú gyermekköltőt, a nagy *Pósa* Lajost részesítette, kinek szép versikéi, helyes pedagógiai érzéssel és fennszármaló költészettel megírt munkái oly helyes irányban befolyásolták az óvodai játszó nevelést; mutatta az a szívélyes fogadtatás, melyben óvónőink részesültek, kik szokatlanul nagy számban, mintegy 250-300-an sereglettek össze az ország legtávolabb eső részeiből is.

Az ünnepelt **Pósa Lajos**, s a vidéki vendégek fogadására megjelent a pályaudvarban *Polgár* Lászlóné elnöknő a „Szegedi Kisdedóvó Jótékony Nőegylet” választmányának élén; a városi hatóság részéről *Bokor Pál* és dr. *Gaál* Endre tanácsosok; a már egyebütt összegyűlt óvók; nagy és díszes közönség, mely a pályaudvar peronját egészen megtöltötte. Az óvónőket *Polgár* Lászlóné meleg szavakban üdvözölte s a nagyszámú és tevékeny rendezőbizottság mindjárt a megérkezés után elszállásolta.

Pósa Lajost s jóságos arcú édesanyját a nőegyesület nevében *Polgár* Lászlóné üdvözölte, a K.O.E. nevében pedig *Molnár* Mária, eperjesi mintaóvónő. A két hölgy meleg, szeretettől áthatott szavai nagy hatással voltak a költőre és öreg anyjára; előbbi a szívből eredt, szívhez szóló ovációt, az elismerést könnyes szemekkel köszönte meg.

Vasárnap, húsvét első napján, a feltámadás ünnepén, ragyogó, napsugaras tavaszi időben istentiszteleten vettünk részt testületileg, majd Szeged székhelyének közgyűlési termében gyűltünk össze, hol *György* Aladár, a K. O. E. alelnöke, 10 órakor megnyitotta a gyűlést. Ekkor *Székely* Gáborné, *Molnár* Mária és *Szmollény* Nándor küldöttségileg mentek dr. *Hagara* Viktor elnökért s *Kállay* Albert főispánokért, utóbbi a kultuszminiszter képviseletében jelent meg, továbbá a nap hőiséért, az ünnepelt **Pósa Lajosért**. Dr. *Hagara* Viktor körében volt *Pálffy* Ferenc polgármester, *Bokor* Pál és dr. *Gaál* Endre városi tanácsnokok, *Polgár* László, *Peres* Sándor, a K. O. E. titkára, *Józsa* Antal, Gömör megye és *Lőrinczy* György Komárom megye kir. tanfelügyelői, *Lakits* Vendel, a tanítók országos bizottságának elnöke, *Vass* Mátyás, *Nagy* Ferenc és *Lantos* Béla, a csongrádmegyei tanító-egylet képviseletében, *Fodor* Lajos, a „Csongrádmegyei” *Székely* Gáborné, a „Szegedvidéki”, *Varga* Lászlóné, a „Szabadkavidéki”, *Matolcsy* Ilona, a „Csanádmegyei” és *Rákóczy* Klára, az „Aradmegyei” óvókörök elnökei.

Dr. *Hagara* Viktor magas szárnyalású, eszméktől gazdag elnöki beszédében első sorban *Kállay* főispánt üdvözölte, mint a vallás-és közoktatásügyi miniszter képviselőjét, aztán *Pálffy* Ferenc polgármestert, a szegedi kisdedóvó jótékony nőegyesületet és annak elnöknőjét, *Polgár* Lászlónét, Szeged város közönségét, a messze vidékről összesereglett vendégeket és a sajtót. Köszönetet mondott a szívélyes fogadtatásért, a minden oldalú támogatásért, köszönetet mondott továbbá a K.O.E. tisztikarának múlt évi munkásságáért. Megkapóan állította példányképül a kisdednevelők számára az isteni Mestert, az örök szeretetet. A feltámadásnak ünnepén eme magasztos példánykép követésére buzdította az óvónőket, akik, „ha munkájuk közepette akadályokra bukkannak, hálátlansággal találkoznak, ne legyenek kishitűekké, hanem gondoljanak isteni Mesterükre, akinek élete a szenvedések szakadatlan láncolata volt, de aki a Golgotán keresztül Atyjának jobbjára jutott”. – Harmincegy éve – mondá az elnök, – működik a mi szerény egyesületünk. Ez idő alatt a magyar nemzeti kisdednevelés terén óriási sikereket értünk el. A társadalom s különösen a hölgyvilág alapvető munkálkodásával ma már az állam is párhuzamosan működik, s az 1891. évi XV. t.-cikkben a magyar kisdedóvást modern alapokra fektette... De hogy az óvónők ekkora sikereket értek el, abban kiváló része van **Pósa Lajosnak**, a gyermekvilág költőjének, akit a külföld is megirigyelhet tőlünk. Egy nemzet sem tud olyan kiterjedt munkásságú, lánglelkű, igaz gyermekköltőt felmutatni, mint mi magyarok, akiket a Teremtő **Pósa Lajossal** ajándékozott meg”

A tartalmas és lelkes beszédet meg-megszakította a tetszés zaja s a befejezés után zúgó éljenzés és szűnni nem akaró ovációk mutatták az igaz szeretetet, lelkesedést és ragaszkodást, amely az egyesületet a népszerű elnökhöz fűzi.

Az elnöki megnyitó után *Kállay* Albert főispán, a kultuszminiszter képviselője, emelt szót. „A magyar nemzeti közművelődés legerősebb oszlopainak tartom – úgymond – a kisdednevelőket, akik a zsenge gyermekben a szellemi világot felébreszteni, a nemes érzelmeket fejleszteni és ápolni törekednek fáradságos munkálkodással. Lehetetlen, hogy a tanügy hangyaszorgalmú munkásainak tevékenységén isten áldása ne legyen. A bér, amit munkájukért jutalmul kapnak: az egész magyar nemzet elismerése és hálája.” Úgy megbízza, a magas kultuszminisztérium, mint a saját maga nevében is szívesen üdvözli a kisdednevelőket. A szíves üdvözlésre hosszas, lelkes éljenzés felelt.

Azután *Polgár Lászlóné*, a szegedi kisdedóvó jótékony nőegylet érdemes elnöke üdvözölte egyesületünket. A derék elnöknőt, a mi kedves háziasszonyunkat, szíves, zajos éljenzéssel fogadtuk. Szép beszéde így hangzott:

„Méltóságos elnök úr, kedves vendégeink! A szegedi kisdedóvó jótékony nőegylet nevében emelek szót, hogy szívem mélyéből az igazi magyar vendégszeretet érzésével üdvözöljem Méltóságodat s a Kisdednevelők Országos Egyesületének városunkba érkezett tagjait, azon alkalomból, hogy meghívásunkra idefáradtak s évi rendes közgyűlésüket itt tartják meg. A szegedi kisdedóvó jótékony nőegylet immár ötvennégy éve munkálkodik a nemzeti gyermekvédelem terén. Akik a munkát megkezdték, azok már jórészt porrá lettek, de azt a meleg érzést, amely őket hazafias munkájukban vezette, – mi mai szegedi nők átörököltük s mint szent kötelességet teljesítjük tovább a kisdedvédelmet, lankadatlanul és kitartással. S eközben tanulunk, hogy haladhassunk, hogy a gyermekvédelem tökélyét elérhessük. Az önök közgyűlése, tanácskozásaiából merített tapasztalataink jó eszközök lesznek céljainkhoz. Örömmel üdvözölöm Méltóságodat s kedves vendégeinket s Isten áldását kérem nemes munkájukra.”

Sokáig hangzó taps és éljenzés fejezte ki elismerésünket és hálánkat *Polgár Lászlóné* iránt.

Meleg hangú üdvözlőt mondott *Lakits Vendel*, a Tanítók Országos Bizottságának nagyérdemű elnöke és *Vass Mátyás*, a csongrádi tanítóegyesület elnöke, akinek tartalmas beszédéből ezeket közöljük:

„Ha valaki átérzi és felfogja azt, hogy a nevelés kezdése mily súlyos terheket ró a kisdednevelő vállaira s mily fáradtságos munkába kerül a nevelés első alapköveinek letétele, mi tanítók tudjuk azt legjobban, mi tanítók érezzük át azt, hogy mily munkát végez a nevelő akkor, mikor a kisdedet a nevelés első keresztvizére tartja, a nevelés első áldásaiban igyekszik részesíteni, mely annál terhesebb, mennél fontosabb a cél, melyet kisdednevelés megvalósítása kíván.

És éppen azért, mivel a kisdednevelő az első nevelés alapköveinek letétele által oly fontos feladatot old meg, méltó nemcsak a család, a nemzet, hanem az iskola hálájára és elismerésére is. De méltó arra is, hogy az iskola nevében ezen ünnepies alkalommal a hálának és elismerésnek legalább egy szemernyi részecskéjét rójam le a kisdednevelés munkásai iránt, mely abban áll, hogy a Csongrád vármegyei tanítóegyesület, mint testvéregyesület nevében a legőszintebben üdvözölöm a Kisdednevelők Országos Egyesületét, annak mai közgyűlését és minden tagját egyenkint és összesen, mint a kisdednevelés hű és lelkes bajnokait, apostolait. S kívánom, hogy áldás kísérje hazafias munkálkodásukat, s kívánom, siker koronázza buzgó törekvésüket, mely által a kisdednevelés ügyét előbbre vinni igyekeznek.”

Az üdvözlőtek után *György Aladár* alelnök indítványára dr. *Wlasics Gyula* kultuszminiszternek a következő sürgönyt küldöttük: „A Kisdednevelők Országos Egyesületének mai közgyűlése hálás köszönettel emlékeztet meg arról, hogy Nagyméltóságod magát képviseltetni kegyeskedik, őszinte, meleg üdvözlővel viszonozza azt és kéri Nagyméltóságodat, hogy egyesületünket és kisdedóvós ügyét továbbra is magas pártfogásában részesíteni kegyeskedjék. Dr. *Hagara Viktor*, elnök.”

Szívélyes, meleg szavú táviratban üdvözöltük áldozatkész alelnökünket, *Röser Jánosné* úrnőt, ki kiapadhatatlan jótékonyosságával annyi könnyűt töröl le, s aki családi körülményei miatt nem lehetett közöttünk.

Értekezéseket olvastak fel: *Molnár Mária*, aki *Pósa Lajos* költészetét méltatta; *Nemecskai István* a kisdedóvó-intézetéről, mint a család egybekapcsolójáról beszélt; *Becseyne Beleznay Szeréna* arról szólt, hogyan védekezik a kisdedóvó-intézet a ragályos betegségek ellen; *Halvax János* a 3 és 6 éves kisded testi fejlődésének megfigyelését fejtegette és ajánlotta pedagógiai szempontból.

Mind a négy előadás kiválóan sikerült és alig tudnók, kinek is nyújtuk előbb az elismerés palmaágát. Annak a szép szavú, szívből a szívhez szóló *Molnár Mária*nak, ki előadásával az érzelmeket annyira hullámszóba hozta, hogy könnyek ragyogtak a hallgatóság szemében? Értekezése nemcsak gyönyörű irányban volt megírva, de könnyen áttekinthető, logikusan rendezett s mindenoldalú. Habár a Jótékony Nőegyesület és a K. O. E. által a *Pósa Lajos* tiszteletére rendezett ünnepély a délutáni órákra volt kitűzve, a beszéd hatása alatt *Pósa Lajos* már itt is, épp mint a megérkezésénél, zajos ovációkban részesült. Avagy *Nemecskai Istvánnak*, *Beleznay Szerénának*, vagy *Halvax*

Jánosnak nyújtuk-e a palmaágat, kiknek értekezései nagyon tanulságosak s az óvoda belső szervezetére és módszereire fontos határozati javaslatokat tartalmaztak? Minden pont bizonyára élénk vitát idéz elő, ha a gyűlés rövid időtartama azt megengedi; így is sok új gondolatnak lehetnek a megindítói. Most azonban az értekezések mindenoldalú méltatásába nem bocsátkozunk, mert azokat szaklapunk közölni fogja. A felolvasóknak *György Aladár*, *Fábián Irma*, *Peres Sándor* és *Raáb Júlia* indítványára a közgyűlés szíves köszönetet mondott.

Peres Sándor, egyesületi titkár, jelentésében tudomásul hozza, hogy az egyesületnek jelenleg 11 tiszteletbeli, 9 alapító és 640 rendes tagja van. A tagok száma ezévből körülbelül 100-al gyarapodott, mely örvendetes jelenség leginkább a jó *György papa* buzdításának köszönhető, kinek hívó szavaira buzgóbb óvónőink hozzáálltak a taggyűjtéshez. A tagok gyűjtésében kiváltak *Fodor Lajos* és *Halász Sarolta* (kik a *György Aladár* által kitűzött díjat: a 7 darab 10 koronás aranyat elnyerték), továbbá *Steinitzer Vilma*, *Székely Gáborné*, *Molnár Mária*, *Preszmeyer Emília*, *Pálmay Lenke*, *Balla Lászlóné*, *Mészáros Róza*, stb. A titkári jelentés beszámol továbbá az év nevezetes eseményeiről, kiemeli a „Szabadkavidéki”, a „Csanádmegyei”, a „Budapesti”, különösen pedig a „Szegedvidéki” kör, főképp *Székely Gáborné* buzgó tevékenységét. *Peres Sándor* titkárnak, valamint a derék tisztikárnak s választmányának a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Az irodalmi pályázat eredménye örvendetes. 30 pályamű érkezett be, mi a szellemi tevékenység emelkedését mutatja. Az első tétel díját elnyerte *Berzi Amália*; dicséretben részesült *Pichler Gabriella*. A második tétel díját megkapta *Molnár Mária*; dicsérettel lett kitüntetve *Börcsök Lajosné*. A harmadik tétel díja *Molnár Mária* lett ítélve; dicséretes *Székely Gáborné* munkája. Az indulókra kitűzött díjakat elnyerték: *Erődi Ernő* és *Tamáskáné Nyizsnyai Aranka*. Dicséretben részesültek *Náday Györgyike*, *Gerlei Szevér*, *Oszoly Mihály* és *Erődi Ernő* indulói.

Egyesületünk ez évben segélyben részesítette: 80-80 koronában *Zsák Júlia* tótpelsőci óvónőt, ki a magyar nyelv terjesztése által érdemeket szerzett magának, továbbá *Ferenczy Lídiát*; 50-50 koronában *Chobodiczki Emmát*, *Drozdy Gyulánét*, *Guttmann Laurát*, *Ivkow Mladennét*, *Schertl Idát* és *Röserné* alelnökünk kegyelmes adományából *Luch Erzsébetet* és *Pálfalvay Amáliát*. Összesen kiosztottunk 335 koronát. A többi folyamodót segélyben nem részesíthettük, mert nincs hozzá alapunk, de kérvényeiket a minisztériumhoz terjesztettük fel.

„A kisdédóvók jogai és kötelességei” című munka megírására *Peres Sándor*, „Az óvodai játékok és dalok betanításnak módszere” című munka megírására *Székely Gáborné*, szegedi óvónő kértettek fel.

Megszerkesztettük „az Erzsébet-alap oklevelét”, melyet a vallás-és közoktatásügyi minisztériumhoz terjesztünk fel.

Raáb Júlia és *Tóth Kálmánné* a *Kisdédnevelésben* már közölt indítványai el lettek fogadva s további intézkedések végett a választmányhoz áttéve. *Halász Sarolta* a következő indítványát adta elő:

„Mindazok a kollégák, akik itt jelen vannak, tudják, hogy mily nehéz és a legtöbb esetben meddő feladat a kisdédekkel a hazafiasság és honszeretet magasztos fogalmát megismertetni úgy, hogy azt a gyermek meg is értse.

Hogy ezt némileg elérjük, betanítjuk kis eszéhez alkalmazott hazafias dalokra, *Pósa bácsi* zamatatos magyar verseire, elmondatjuk vele, hogy „Magyar gyermek vagyok”, „Nagy a világ”, játszunk vele katonásdit, ahol ő mindig a magyar huszár, aki az ellenséget legyőzi, elmondunk neki néhány könnyű történeti epizódot, beszélünk neki a magyar királyról, stb. Ő azt mind megtanulja, el is mondja, tetszik is neki, de azért mégsem tudja, hogy mi az a hazafiasság és honszeretet.

Nos tehát! Mi itt körülbelül 300-an vagyunk együtt. Adjon mindegyikünk annyit, amennyit szívesen ad, két-három hatost, vagyis annyit, hogy egy pályadíjra 100 korona gyűljön össze. Ezt az összeget „*Pósa bácsi pályadíj*” címen kezelje a K.O.E. Hirdetessék pályázat annak a kérdésnek leg-sikeresebb megoldására, hogy mily módon, mily eszközökkel lehetne a kisdédekkel a hazafiasság és honszeretet fogalmát legkönnyebben megismertetni úgy, hogy tényleg meg is értsék és átérezzék.

Az eszközök közt meg volna engedve a rövid példákkal illusztrált magyarázat, mese, szemléltetési mód, ének, vers és társasjáték. Csakis a *kisdédnevelés terén gyakorlatilag működők* vehetnek részt a pályázatban, mely titkos volna. Az idegen kézzel írt és jelíges levélkével ellátott dolgozatok a Kis-

dednevelők Országos Egyesületének beküldendőik, melynek állandó bíráló bizottsága dönt a díj felett, mely csakis a kérdést *teljesen megoldó, tehát abszolút becsű munkának ítélné oda, és ha a pályázat nem kielégítő, a díjat újra és ismételve kitűzi.*"

Az indítványt elfogadtuk s a gyűjtés nyomban megindult; *Fodor Lajos* és *Halász Saroltának* az imént elnyert s erre a célra felajánlott 7 darab 10 aranykoronás jutalomdíjaival együtt 144 korona gyűlt be. Új választmányi tagok: *Böröcsök Lajosné* és *Sz. Beleznaý Szeréna* szegedi, *Vajnyits* és *Létmányi* szabadkai, *Rákóczy* aradi, *Raáb Júlia* bártfai, *Berzi Amália* magyarpécskai óvónők és *Lakits Vendel* a Tanítók Országos Bizottságának elnöke.

A pénztári jelentést s a költségvetést egyhangúlag tudomásul vettük. *Wunderlich Nándor* buzgó és érdemes pénztárosunknak elismeréssel szavaztunk hálás köszönetet. Pénzügyeink az ő kezében évről-évre javultak s ma már – szegénységünkhöz képest – fényesnek mondhatók.

Köszönetet mondtunk a szegedi nőegyletnek és óvónőknek, Szeged város hatóságának s miután *Molnár Mária* hálánkat és tiszteletünket, szeretetünket tolmácsolta elnökünk: dr. *Hagara Viktor* iránt, $\frac{3}{4}$ 1 óraker a minden tekintetben sikerült gyűlés véget ért.

A banketten mintegy 350-400-an vettek részt és ékeesebnel ékeesebb szavú tóosztok hangzottak el. Dr. *Hagara Viktor* a kultuszminiszterre és képviselőjére, *Kállay Albertre*, *Szmollény Nándor* dr. *Hagara Viktor* főispánra és a K. O. E. vezetőire, *György Aladár Polgár* Lászlónéra, a nőegyletre s Szeged város hatóságára, *Perjéssy Pósa Lajosra* és *édesanyjára*, *Pósa Lajos* a kisednevelőkre, a vendégekre, *Peres Sándor* Szeged város közönségére, *Józsa Antal Molnár* Máriára, *Lőrinczy György* *Peres Sándorra*, *Bokor Pál* a vendégekre, *Dankó Pista Polgár* Lászlónéra, *Gaál Vilma György* Aladárra emeltek poharat.

Ebéd után jóval, 3 óra előtt a Tisza-szálló dísztermében a Szegedi Kiseddóvó Jótékony Nőegyesület és K. O. E. által *Pósa Lajos* tiszteletére rendezett ünnepélyre gyülekeztünk; a nagy terem a szó legszorosabb értelmében zsúfolásig megtelt a díszes, előkelő közönséggel.

3 óraker nyitotta meg dr. *Hagara Viktor* az ő megszokott ékesszólásával az ünnepélyt s remek beszéddel üdvözölte a gyermekirodalom fényes napját, *Pósa Lajos* a „magyar kisednevelők útmutatóját” és a „magyar gyermekvilág örömét.”

A zúgó tapsvihar után *Polgár Lászlóné* üdvözölte a költőt, majd *Halász Sarolta* a K. O. E., *Józsa Antal* gömörmegei tanfelügyelő a gömörmegei tanítóegylet és *Szmollény Nándor* a jótékony nőegylet nevében üdvözölték lelkes, meleg szavakkal a költő-királyt és zokogó édesanyját. Majd *Schröder Elza* pici lányka elszavalta *Pósa* szép költeményét és átnyújtotta az ünnepeltnek a gyulai óvónők ezüst koszorúját.

Polgár Lászlóné a következő beszéddel üdvözölte *Pósát* s édesanyját:

„Szívem igaz érzésével üdvözlöm mai fényes ünnepélyünkön gyermekirodalomunk fényes csillagát: *Pósa Lajos* urat, aki szerény meghívásunkra elfáradt közbenk, hogy kiseddóvó-intézeteinkben az ő korszakalkotó irodalmi termékeivel elért eredményeket közvetlenül lássa és hallja.

Az ő bámulatos termékenységű munkálkodása az egész országban átalakította a magyar gyermekvilág érzését, gondolkozását.

Nincs az a legkisebb falu, ahol a magyar gyermekek ne az ő költészetéből tanulnák meg az édes hazát szeretni, – tisztelni s becsülni mindazt, ami tisztelni és becsülni való és megvetni azt, ami megvetésre érdemes.

S az az édes jó anya, ki a messze távolból, Gömörmege hegyei közül, e hosszú út fáradaimait legyőzve, bennünket szerencsételtett, hogy az ő fiában, a mi büszkeségünkben, személyes jelenléte által az igazi anyai szeretet érzésével gyönyörködjön a mi ünnepelt költőnkben s méltán lelheti örömét azokban az eredményekben, melyeket fia elért.

Kérünk áldást az ő jóságos fejére s kérjük a Mindenhatót, hogy őt az emberi élet legvégső határáig tartsa meg, örömben, boldogságban.

Önt pedig, kedves *Pósa* Lajos úr, amidőn közöttünk megjelent, hogy kisdedóvóink hazafias munkájáról meggyőződést szerezzen, még egyszer szívem mélyéből üdvözlöm.”

Halász Sarolta pedig a következő formás és meleghangú beszédben üdvözölte *Pósát*:

„Szeretve tisztelt férfiú!

A Kisdednevelők Országos Egyesülete engem tüntetett ki azzal, hogy üdvözlét neked átadjam; én adjam át, mert a mi „nagy öregünk”: *Péterfy* Sándor – mély sajnálatunkra – nem jöhetett el velünk.

Amit szám kiejt, az kevés. Amit szívem érez, az sok. Vedd egyszerű szavaimat úgy, amint azokat mélyen átérezve mondom, de azzal a melegséggel, mellyel, érzem, kifejezni nem bírom.

Akik itt téged ünneplünk, azok mind eljöttek, pedig senki sem hívta őket. – Akik itt vagyunk, azokat csakis az igazán nemesért rajongó szívünk hozott ide. És amikor elmegyünk e falak közül, nemesebbnek és erősebbnek érezzük magunkat, mert láttunk *valódi* érdemet és egy *igaz* embert méltóan ünnepelni.

Vedd kezeimből határtalan nagy tiszteletünknek e szerény emlékét és kifejezőjét. Nem nyugszik ezüst tokban, selyem párnán, – nincs drágaköves keretbe foglalva, – mégcsak íróművész sem írta gótikus vagy szecessziós ízlésű betűkkel, sem miniatúrfestő nem festette kezdőbetűit. – Egyszerű, szerény tokban, egyszerű, becsületos magyar betűkkel van róva és egyszerű közvetlenséggel, keresetlen, őszinte szavakkal fejezi ki azt, amit irántad érzünk, és néked kívánunk.

Ami itt az egyszerű borítékban van, az nem megrendelésre íródott, azt nem a kötelesség diktálta vagy az illendőség, mert azt az igaz, tiszta érzés szülte és tollunkat a szívünk vezette.

Végül jót kívánok neked:

Maradj az, ami vagy! Ha az maradsz, boldog lész és megáld a magyarok Istene.

Élj sokáig!”

Pósa Lajos felajánlotta édes szeretettől áthatott szavak kíséretében a virágot, a koszorút, az ékes tokokba zárt iratokat, melyekkel tisztelői elhalmozták, nagy fiúi szeretete és tiszteletének jeléül édes, jó öreg anyjának. Megható jelenet volt ez, minden szemben ott ült a könny, s az egész terem visszhangzott *Pósa* nevéből. A visszhang nem múlik el, visszacseng az ország minden részéből mindörökké:

„Mert Te, „nagy Pósnánk”, elérted munkásságoddal, mit politikusok nem érnek el; Te az egész nemzet szívét és agyát, apraját és nagyját, forrasztottad egybe a faj és a hazaszeretet magasztos érzésére költészetekben.”

Ezután a Szegedi Jótékony Nőegylet óvóintézeteinek kisdedei *Székely* Gáborné, *Szeless* Ilona, *Skultéty* Mihályné, Sz. *Beleznay* Szeréna, *Börcsök* Lajosné, *Vasvári* Teréz és *Poór* Róza óvónők vezetése mellett *Pósa* verseit, meséit, játékait, dalait mutatták be.

Bájosabbnál bájosabbak voltak a lefolyt jelenetek. A közönség felállott és visszafojtott lélegzettel hallgatta a picinyek minden szavát, megfeszült figyelemmel kísérte minden mozdulatukat. Az elragadtatás kifejezéseit lehetett itt is, ott is hallani.

– – – *A gyermek fénysugár,
Közöttünk itt alant mindig ragyogva jár.
Szívednek mélyiből kicsalja a borút,
Fejedre rózsákból vígan fon koszorút.*

Fokozta a természetes, gyermeki báj által nyújtott élvezetet az az ügyes, sikerült rendezés, melyért elismeréssel kell adózni Szeged város derék óvónőinek. Nem kevesebb elismerés illeti a hódmezővásárhelyi óvóképezde növendékeinek közreműködését, kik *Pósa* dalait kedvesen énekelték, úgy, hogy a számokat megisméltették.

Ezután *Pósa* Lajos lépett a pódiumra s mesélt, mesélt, mesét mondott. Hogy lestük hogy figyeltük minden szavát. Hisz régi vágyunk teljesült. *Pósa bácsit* láttuk az általa annyira szeretett gyermekekkel foglalkozni.

A nőegylet által rendezett nagyszabású teaestélyen a lehető legkedélyesebb hangulatban maradt együtt a társaság reggel 2 óráig. Dr. *Hagara* Viktor, *Kállay* Albert főispánok, *Polgár* Lászlóné, *Pósa Lajos és édesanyja* a teaestélyen is zajos ovációkban részesültek. Felköszöntőkben itt sem volt hiány; nem csoda, hogy áradoztunk az örömtől. *Polgár* László a vendégeket, *Lakits* Vendel a jótekony nőegyesületet, *Vass* Mátvás a kisedednevelőket, *Peres* Sándor *Székely* Gábornét, az igazi mintaóvónőt és *Szmollény* Nándort, a „minta-titkárt” éltette, akiknek nagy hálával tartozunk azért, hogy Szegedre jöhettünk s itt oly fényesen sikerült gyűlést tarthattunk.

A belvárosi kisededóvó-intézetben *Székely* Gáborné kiállította, s bemutatta az óvodájában alkalmazott magyar munkaszerű foglalkozásokat, melyek csinosak s általános elterjedésre tarthatnak számot. Ezeknek a munkáknak anyaga csekélységből kitelik, készítésük sokoldalúan ügyesítő és ízlésfejlesztő, és ami a fő, ezek a munkák játékeszközök, melyeket maga a gyermek alakít s melyeknek nevelő hatásuk ezért nagyobb, mint sok *Fröbel-féle* munkának. – A kiállításon ott voltak *Pósa* verseskönyvei is, melyeket az óvónők már jobbra ismernek. – Feltűntek még a kiállításon *Haering* Ede tanárnak szemléltető eszközei is, melyek az állatokat és madarakat megfelelő környezetben mutatják be természetihíven kitömve. – A kiállítást mindnyájan megnéztük s a szegediek napokig látogatták.

Húsvét hétfőjén a még Szegeden maradt jeleseinket *Polgár* Lászlóné elnök vendégszerető házában látta ebédre.

Harmadnap, április 6.-án, a jó *György papa* vezetése mellett néztük meg Szeged nevezetességeit és kultúrintézeteit, ki a tegnapi komoly, bölcs tudósból a vidám leányok társaságában élces jó barátta, az igazi jó *György papává* változott s fogadta a sok-sok bohókás leány kedveskedéseit.

Aztán az óvónők szétszéledtek a szélrózsa minden irányában s magukkal vitték a legkedvesebb, a legtanulságosabb emlékeket.

Isten áldjon, Szeged!

Isten áldjon benneteket, a szegedi nőegyletnek kitűnő vezérei és tagjai, a kisedednevelésnek bölcs és buzgó munkásai!

Isten áldjon benneteket, szegedi kartársak!

In: *Kisedednevelés, 1900. május 1.*